

SAKSNR 2017/3764

SØKNAD OM TILSKOT TIL KULTURBYGG MED REGIONALE FUNKSJONAR
Søknadssum 900000

Innleiing

Me vil utvikla det gamle båtbyggjeriet, Bergslagen, Sunde, til å bli ein tenleg og unik stad for formidling av kystkultur og litteratur frå Sunnhordland. I 2010 kjøpte Kvinnherad kommune Bergslagen for dette formålet. Stiftinga Sunde Kyst- og Litteratursenter (SKL) leiger anlegget av kommunen. I ein del år har det vore arbeid for å omskapa anlegget til vårt formål. No søkjer me om midlar til byggjetrinn 2, slutføring av opprusting av hovudhuset. I 2015 fekk me 2444000 kroner til byggjetrinn 1 frå Regionale utviklingsprosjekt, Hordaland.

Sunde Kyst- og Litteratursenter, som vert kalla Bergslagen, skal dokumentera og formidla både den materielle kystkulturen og litteraturen, både “båtar og bøker”, og vere ein læringsarena, eit levande museum og ein samlingsplass. Me vil arbeida for å ta vare på og utvikla Bergslagen til eit levande kulturminne gjennom å etablera Sunde Kyst- og Litteratursenter som ein profesjonell institusjon, og slik leggja til rette for vidareføring, styrking og skaping av verdfull aktivitet.

Blandinga av kystkultur og regional litteratur er ein særeigen kombinasjon som vil gjera det mogeleg med nyskapande kulturformidling. Ein slik institusjon vil styrkja Husnes som regionalt senter.

(Sjå vedlagde Sluttrapport frå forprosjektet)

Bakgrunn

Strandstaden Sunde blei i Kulturminneåret 1997 kåra til kulturminne i Kvinnherad. Industrihistoria her er spesiell i landsmålestokk; det er truleg den første plassen i landet med hermetikkindustri, alt frå 1866 av. Staden voks fram med landbruk, fiske, handel, handverk og sjøfart, og busetjing rundt desse verksemdene. Sunde har også svært lenge vore eit senter for båtbygging, både av større og mindre båtar. Det tidlegare båtbyggjeriet Bergslagen som no skal nyttast til Sunde Kyst- og Litteratursenter, ligg sentralt plassert i Sunde sentrum.

Sunnhordlandslitteraturen er ein særeigen og sentral del av den norske litteraturen. Forfattaren Ragnvald Vaage budde og arbeidde på Sunde. Jens Tvedt er ein annan klassikar frå Kvinnherad. Jonas Lie er knytt til området gjennom at faren var sorenskrivar i Sunnhordland og budde på Husnes. Litteraturen i Sunnhordlandslitteraturen er rik og levande med mange gonger så høg forfattertettleik som andre stader i landet. Eit senter for Sunnhordlandslitteraturen har lege i korta lenge og me er godt i gang med å skapa dette senteret.

Litteratur og annan kystkultur bør markerast som viktige kjenneteikn - merkevarer - for sunnhordlandsregionen. Dette kan ha ringverkander, ikkje berre kulturelt, men også når det gjeld næringsutvikling/reiseliv.

Sunde har gjennom åra mista mange verksemdar. Eit fokus på Sunde gjennom å skapa eit levande kulturminne, vil kunna gi nytt liv til bygda. Husnes er eit ungt samfunn (utbygginga starta på 1960-talet) med få historiske bygningar. Ved å sjå etableringa av Sunde Kyst- og Litteratursenter som ein del av utviklinga av regionsenteret

Husnes, vil ein kunne gjera staden meir attraktiv ved å tilføra historisk foranking og formidla kystkulturelle tradisjonar.

I 2010 kjøpte Kvinnherad kommune båtbyggjeriet Bergslagen. Føremålet med investeringa var å leggja eit kystkultursenter til denne staden. Det var klart at litteraturen i regionen skulle reknast som ein del av kystkulturen. Stiftinga Sunde Kyst- og Litteratursenter leiger anlegget av kommunen. Kommunen er representert i styret for stiftinga ved kultursjef Linda Øen. (Sjå vedlagt støttebrev frå Kvinnherad kommune)

Aktivitet

Ein viktig tanke for stiftinga har vore å starta med arrangement og aktivitet med det same, og ikkje venta til anlegget er ferdig opprusta. Dei siste 7 åra har det vore aktivitet ved senteret. Det har vore skipa til mange kystkultur-aktivitetar, som kystkultur dagar og utstillingar, og det har vore mange godt besøkte litteraturarrangementet. Desse har vore utforma rundt forfattarar frå regionen, men med vitjingar frå mange av dei fremste forfattarane i landet. Såleis hadde me i februar 2015 eit stort arrangement i høve Einar Øklands 75-årsdag. I 2016 vart det m.a. halde jubileumsarrangement, med seminar og opplesingskveld, for Rune Belsvik og Anne Karin Fonneland som begge fylte 60 år. (Sjå vedlegg)

Ei teatergruppe for born og unge har samlingar kvar veke.

Det blir arrangert laurdagskafear og temakveldar med ulikt innhald.

Nytt av året er arrangementsserien "Bok og boller" som ofte har born og unge som målgruppe.

I 2016 vart det lagd ned 820 dugnadstimar, og dugnadsarbeidet held fram.

Prosjektmål

Trass i stor dugnadsinnsats, er det likevel eit skrikande behov for opprusting som går langt utover mogleg frivillig innsats. Byggetrinn 1, delopprusting av hovudhuset, er godt i gang. Byggjetrinn 1 omfattar komplett takkonstruksjon, nye fasadar med vindauge, etasjeskilje, kai og uteområde m.m. I denne søknaden er det byggetrinn 2 av opprustinga av hovudhuset det dreier seg om. Dette går ut på å gjera verkstaden i kjellaretasjen om til forsamlingslokale/festsal/serveringsstad. I andre høgda blir det møterom, kontor og utstillingslokale, og i tredje høgda skal det innreist gjesteleilegheit. Festlokale i kjellaren (på kaiplan) kjem til å bli eit svært vakkert og seireige lokale. Etter ombygginga kjem hovudhuset til å høva særst godt for formålet, og det kjem til å bli ein stad det går gjetord om og der folk gjerne vil vera. Det blir eit lokale for kulturarrangement av ulikt slag, men også ein samlingsstad for bygda og ein ynda stad for private samlingar, bryllup, festar o.a. (Dette siste vil gi gode leigeinntekter for SKL) Seinare kjem det også eit byggjetrinn 3 der ein vil føra opp et nybygg for bibliotek, arkiv og formidling av den regionale litterære tradisjonen. Ved opprustinga blir det lagt stor vekt på å bevare sjela i anlegget. Me har engasjert

JK.arkitektur som har laga teikningar me er svært glade for. Desse arkitektane har mykje røynsle med å kystkultur og med å sameina tradisjon og nyskaping. Det skal leggjast vekt på universell utforming og takast miljøomsyn i all verksemd hos Sunde Kyst- og Litteratursenter. Det er ingen reguleringsplan i området, og løyva som trengst blir derfor handsama som dispensasjonar. Me har grunn til å tru at det ikkje vil vera problem med å få dei naudsynte løyva.

(Sjå vedlegg for revidert kostnadsplan byggjetrinn 1, finansieringsplan byggjetrinn2, teikningar for heile anlegget og estimat byggjetrinn 2. Teikningar og estimat byggjetrinn 2 er utarbeidde av JK.arkitektur, Stord)

Forankring

Kommunen er støttespelar i store og små saker og arrangementet. Kommunen er byggeleiar for utbygginga. Sunde Kyst- og Litteratursenter er eit prioritert prosjekt for kommunen. (Sjå vedlagd uttale frå Kvinnherad kommune.) Kommunen har løyvd store summar til prosjektet.

Hordaland fylke har løyvd midlar gjennom Regionale utviklingsprosjekt og KUP. SKL har vore den leiande krafta i prosjektet Strandstaden Sunde, og fått løyvingar til dette frå LivOGLyst

Me samarbeider med Sunde grendalag, Kvinnherad kystlag og andre lokale lag og organisasjonar. Norsk Forfattarsentrum, Vestlandet, har vore samarbeidspartnar ved fleire arrangement. Samarbeid med Sunnhordland Museum er sentralt og me vil leggja vekt på å utvikla det vidare. Fylkeskommunen og Samarbeidsrådet for Sunnhordland har løyvd midlar til forprosjektet. Mange arrangement har vore støtta av Norsk kulturråd, Norsk forfattarsentrum, Folkeakademiet i Hordaland, Forbundet Kysten og lokalt næringsliv, ikkje minst Hydro Husnes og Sparebank1-stiftinga, Kvinnherad.

Det har vore halde møte med nabokommunane om tiltaket, og ein har registrert stor interesse. Sunde Kyst- og Litteratursenter vil bli viktig for å ta vare på og dyrka arven etter Ragnvald Vaage, Johannes Heggland og andre avdøde forfattarar.

Skuleverket er viktige samarbeidspartnarar. Sunde skule har lenge lagt stor vekt på kystkultur. Grunnskular i regionen vil ha nytte av tiltaket vårt. Ein vil også søkja samarbeid med Kvinnherad vidaregåande skule. Det er planlagt samarbeid med Høgskulen Stord/Haugesund om forskning og litteraturformidling.

I norsk litteraturmiljø er det stor interesse for tiltaket fordi det representerer noko nytt og annleis innan kulturformidling. Det rike litteraturlivet i Sunnhordland er eit viktig grunnlag for arbeidet vårt. Me vil utvida samarbeidet med barnebokfestivalen Falturiltu.

Organisering

Stiftinga Sunde Kyst- og Litteratursenter har eit styre på 5. Kjell Magne Stråbø er styrleiar. Linda Øen er kommunens representant. Kommunen, ved Stein Sahr, er

prosjektlear for byggjetrinn 1 og 2. Styringsgruppe med tre frå kommunen og to frå SKL er oppretta.

For utvikling av bygningar, kalkylar, teikningar, framdriftsplanar, har me engasjert JK.arkitektur, Stord. Sunnhordland Museum har rådd oss til å bruka dette firmaet fordi dei har røynsle med kystarkitektur og å opprusta gamle bygningar. JK.arkitektur vil følgja opp byggetrinn 2 og arbeidet vidare.

Samarbeid

Me samarbeider tett med ressurspersonar i nærmiljøet, slik som båtbyggjarar og andre handverkarar. I Kvinnherad kystlag finst det stor kompetanse i båtbygging og andre handverkstradisjonar.

Sunde Grendalag er ein viktig samarbeidspartnar.

Me har svært god litteraturkompetanse i regionen. Mange av forfattarane har vore brukte som opplesarar og føredragshaldarar. Ein god del av dei, slik som Anne Karin Fonneland, Hanne Bramness, Solfrid Sivertsen, Per Olav Kaldestad, Einar Økland, Anders Totland, Lars Amund Vaage, har vore aktive i planegging, arrangering og formidling. For andre aktuelle samarbeidspartnarar, sjå vedlagte Sluttrapport frå forprosjektet.

Målgrupper

Barnehage og grunnskule

Vidaregåande skule

Barnefamiljar

Pensjonistar

Båtbyggjarar

Litteraturinteresserte

Forfattarar og andre kunstnarar

Handverkarar

Historisk interesserte

Båtfolk

Turistar

Studentar

Ringverknader

Gjennom opprustinga av hovudhuset vil me få ein tenleg og tiltalende stad for arrangement og aktivitetar.

Arbeidet ved senteret kan gi auka medvit om litteratur og tradisjon og visa litteratures og kystkulturens plass i dagens samfunn.

Arrangementa og aktivitetane blir haldne midt i det historiske Sunde sentrum. Dette kan styrkja lokal identitet og forankring.

Me kan formidla litteratur og kystkultur som kanskje elles ikkje hadde fått mykje merksemd. Litteratur blir ofte knytt til språk- og litteraturvitskap, og det er rett og viktig. Like viktig er det å knyta litteraturen saman med dei miljøa han veks ut av. Det kan synast som om sunnhordlandslitteraturen har eit særleg tett forhold til folkeliv og arbeidsliv i regionen, og ikkje minst til muntlege forteljetradisjonar. Kanskje er det dette nære forholdet mellom samfunn og diktning som er sjølvne årsaka til at Sunnhordland er så litterært rikt. Denne sterke stoda for litteraturen kan ein elles også

sjå i nabolanda i vest, Island og Færøyane. Me synest det er viktig å peika på denne tradisjonen, og me vil gjerne forska vidare på bakgrunnen for han. Samstundes er dei historiske og sosiale røtene til sunnhordlandslitteraturen ein god grunn til å visa han fram saman med den handgripelege kystkulturen.